

Onstwedder families en Onstwedder arven

Speuren in oude Westerwoldse stukken is dikwijls een boeiende zaak. Ook het snuffelen in oude familiepapieren, zoals trouw- en erfakten. In menige oude Onstwedder familie moeten ze nog wel voorhanden zijn.

De oudere stukken - uit de zeventiende of achttiende eeuw bijvoorbeeld - zijn voor een niet-ingewijde, door de gebruikte taal en de "duitse" letters vaak moeilijk te ontcijferen en het is best mogelijk dat men nog oude stukken bezit, waarvan men niet weet, wat er eigenlijk in staat. Maar er zijn wel mogelijkheden, om daar achter te komen; wij willen graag hulp bieden. Men kan ook terecht in het Rijksarchief in Groningen, waar men voor een bescheiden bedrag desgewenst ook lichtdrukken van oude akten maakt. In verscheiden gevallen kan het gebeuren, dat het archief er prijs op stelt, een lichtdruk (kopie) te bezitten van een of andere akte, u kunt daar misschien anderen een dienst mee bewijzen. Eén goede raad stellen wij voorop: Als u oude stukken bezit, leen ze dan niet uit! Familie-akten vormen soms een rijke bron van gegevens voor hen, die zich bezig houden met afstammingsonderzoek. Vaak kunnen zij helpen in gevallen, waarin de burgerlijke stand nog niet bestond en kerkelijke registers niet meer voorhanden zijn.

Zo'n oude trouw-akte bijvoorbeeld vermeldt niet alleen de namen van bruid en bruidegom en hun wederzijdse ouders, maar ook die van de "frundenraet", de getuigen van bruid en bruidegom. Vaak waren dat naaste familieleden en hun hoedanigheid wordt tevens in de akte vermeld, we lezen dan b.v. de aanduiding: "moeij" (tante) of "aangetrouwde moeij", soms staat er alleen: "sibbe". Een kolfje naar de hand van familie-onderzoekers dus. Daarvoor vormt Westerwolde overigens een dankbaar terrein en wie wat dieper in de "familiekunde" van Westerwolde duikt, komt allengs wat verbaasd tot de slotsom: " 't is allemaal familie van elkaar!". Dat gaat ook op voor de Onstwedder families.

Eigenlijk is dat niet zo'n wonder. Westerwolde was vroeger een nogal sterk geïsoleerd gewest en de "migratie" zal er niet zoveel betekend hebben. De volksaard bracht met zich mee, dat men zich sterk gebonden voelde aan de eigen bodem. Het aantal inwoners, ook van een dorp als Onstwedde, was vroeger beperkt tot enkele honderden en dat inwonertal is af en toe in de geschiedenis sterk teruggedrongen door ziekten als de pest en de cholera. Het sterftecijfer - vooral de zuigelingensterfte - was, blijkens oude familie-akten, bepaald hoog! Tenslotte was daar, wat we zouden kunnen noemen, de "maatschappij-structuur". We moeten daarbij even stilstaan.

Er was een maatschappelijke bovenlaag, de eigenerfden of "erfgesetenen".

"Erfgeseten" was iemand, die een "volle arve" bezat en zo'n volle arve was minimaal vier mollenwaren groot. Helaas kunnen we niet nagaan, hoeveel zo'n "mollenwaar" geweest is, maar het moet een redelijke lap grond geweest zijn.

Onstwedde moet oorspronkelijk ongeveer dertig eigenerfden omvat hebben, uit een stuk van 1767 blijkt, dat er toen nog 26 waren, waaronder twee van de kerk.

Veenhuizen telde van oudsher tien eigenerfden; Wollinghuizen zes, Smeerling zes, om een paar voorbeelden te noemen.

De plaatselijke eigenerfden vormden samen de boerschap; de boerschappen stelden boerwillekeuren. Die boerwillekeuren waren een soort van plaatselijke reglementen, waarin allerlei zaken van gemeenschappelijk belang geregeld werden. Zij kozen een boerrichter, die het boerboek bijhield en naar buiten uit optrad als gevolmachtigde van de "Geïntresseerden", zoals het in oude stukken heet.

Die eigenerfden vormden dus min of meer, wat wij nu zouden noemen de "bezittende klasse", het was een bovenlaag in de bevolking, die ongetwijfeld de lakens uitdeelde. Waarbij overigens niemand slecht voer. Het waren uiteraard ook vrijwel uitsluitend die eigenerfden, die bij huwelijken of verervingen door de pastor een gezegelde akte lieten opmaken. Dat soort akten is in menige familie bewaard gebleven en daarvan moeten familie-onderzoekers het hebben!

We roerden het hiervoor al aan: de oorspronkelijke Westerwoldse families zijn in het verleden sterk "in elkaar getrouwd". Zo zijn er in het verleden tal van huwelijksbanden gesmeed tussen Wollinghuizen en Ellersinghuizen; tussen Onstwedde, Veenhuizen en Ter Maars. Huwelijken tussen neven en nichten zijn bepaald geen zeldzaamheden en we kunnen niet ontkomen aan de indruk, dat tal van huwelijken uit vroeger dagen louter "verstandshuwelijken" zijn geweest. Als we ons even verdiepen in de situatie in vroeger dagen, is dat ook wel verklaarbaar.

Immers: de keuzemogelijkheden van de trouwlustigen waren beperkt. De "communicatiemogelijkheden" stelden, bij onze tijd vergeleken, niets voor; de jonkman-op-vrijersvoeten stond hoogstens een paard ter beschikking als hij het "overver" zocht en wát heet onder deze omstandigheden "overver"?

Er was nóg een belangrijke factor: het al-oude Landrecht was er duidelijk op gericht, versnippering van de "arven" te voorkomen. Het bepaalde, dat zo'n arve "enich en onverdeelt" vererfde op de oudste zoon of dochter. Zo'n arve bleef dus van geslacht op geslacht in zijn geheel behouden. Waren er geen zoons en alleen dochters, dan bleef de oudste dochter op de arve; trouwde zij, dan trouwde haar bruidegom bij haar in.

Natuurlijk kon het gebeuren, dat er geen kinderen waren en dat zo'n arve aan de koop kwam. Ook in dat geval had het Landrecht een "slag om de arm" gehouden. In zo'n geval namelijk hadden naaste familieleden het eerste recht van koop. En mocht de betrokken arve toch aan iemand anders verkocht worden, dan konden "negeste frunden" (naaste familieleden) die verkoop nog binnen de tijd van een jaar ongedaan maken! De familiezin was dus nogal sterk.

In deze situatie is het niet zo verwonderlijk, dat dikwijls arven eeuwenlang in handen van één en dezelfde familie bleven. Een prachtig voorbeeld is bijvoorbeeld Ter Maars. Blijkens het oudste in ons bezit zijnde stuk, dat van 1488 dateert, woonde daar toen al Else ter Marse. We zien hier ook een mooi voorbeeld van een familienaam, die regelrecht ontleend is aan de plaats: de marsgronden (= broeklanden), later wordt b. v. melding gemaakt van "Geerdt ter Maars", nog weer later ontstaat de familienaam Maarsingh.

In het genoemde stuk blijkt een zekere Herman Gorinck richter van Westerwolde te zijn en volgens het Landrecht moest zo'n richter een eigenerfde zijn uit Onstwedde of Vlagtwedde. Ook hij is nog wel thuis te brengen: uit een akte van 1755 blijkt, dat toen in Ellersinghuizen een arve verkocht werd, die "het Goringhe" heette. De familienaam schijnt al jaren te zijn uitgestorven.

Want dat kon vrij gemakkelijk, verscheiden familienamen van weleer zijn verdwenen.

In de leenbrief van de abt van Corvey aan Egge Addinga van 1474 worden b. v. in Wollinghuizen genoemd: Tienghuis, Corlershuis en Wiltinghuis. In 1726 blijkt er in Wollinghuizen nog steeds een Jan Theinge te wonen, later verdwijnt deze naam.

"Corlers" blijkt overigens meestal geschreven te worden: Coilers, Koijelers, later ook als Keilers en soms zelfs als: Couleurs. Heel wat Onstwedder families stammen regelrecht uit deze familie Coilers, maar de familienaam zelf is uitgestorven.

Wat het in 1474 genoemde Wiltinghuis betreft: in 1653 woonde er in Wollinghuizen nog een Jasper Wiltijnck en de familienaam Wilting of Wiltink komt wellicht nog voor, maar daar komen we op glad ijs. Ook in Onstwedde heeft namelijk een arve "het Wiltinck" bestaan. Een oude arve ook, want in 1464 schonk Jacobus Wiltinck, kerkheer van Garrelsweer het klooster Ter Apel aan de Orde van de Kruissheren en deze Jacobus Wiltinck was afkomstig uit Onstwedde. Bij die gelegenheid schonk hij ook "Wiltinge-arve" in Onstwedde aan het klooster. Waar deze arve in Onstwedde gestaan heeft, valt blijkbaar niet te achterhalen. De familienaam schijnt ook te zijn verdwenen, want in ons bezit is een akte van 1652, waarin sprake is van "Johan Egberts, op 't Wiltinck te Onsde erfgeseten".

't Is trouwens helemaal onduidelijk, hoe het met die kloosterboerderijen in Westervolde gegaan is. Men zou aannemen, dat zij, evenals het klooster zelf, bij de secularisatie in handen van de overheid gekomen waren, maar dat blijkt niet het geval te zijn geweest. Om nog even bij die oude leenbrief te blijven, tot het leen behoorde ook Loversting-arve in Weende; de daar gezeten familie noemde zich later: Liefstingh. In Jipsinghuizen wordt genoemd: "Luessing-arve" en het blijkt, dat in Jipsinghuizen tot 1772 een familie Leusing erfgeseten was. Dat zijn dan maar een paar voorbeelden van families, die eeuwenlang hetzelfde "stee" in handen hadden.

Voorbeelden daarvan zijn ook in Onstwedde te vinden; zowel als voorbeelden van familienamen, die verdwenen zijn. Van de laatsten noemen wij onder de erfgesetenen van weleer: Spijckmans, Rensinck, Dunn, Dercks, Besselingh, Mennersingh, Jensingh, Jabbingh, Tidweringh, Oling (niet te verwarren met Oolders!). In oude Onstwedder familie-akten komen de namen van de Tidweringhs en de Mennersinghs tamelijk veelvuldig voor.

Hoe kon zo'n familienaam verdwijnen, stierf zo'n familie eenvoudig uit? Dat heeft niet altijd het geval te zijn geweest; de reden daarvoor lag ook in een typisch Westervolds gebruik.

Nemen we namelijk het geval van een "erfdochter" in een gezin, waarin geen zoons waren. Zij erfde de "volle arve" en haar bruidegom trouwde bij haar in. Vervolgens zien we iets merkwaardigs gebeuren: deze ingetrouwde bruidegom doet afstand van zijn familienaam, hij neemt de familienaam van zijn echtgenote (dikwijls min of meer gekoppeld aan de naam van " 't stee") aan. De kinderen uit zo'n huwelijk dragen dan allen de familienaam van de moeder.

Waren er meer zoons, dan trouwden de jongere zoons op hun beurt weer veelvuldig "in" bij de een of andere erfdochter en... dan herhaalde de geschiedenis zich. Verandering van familienaam was in het verleden dus schering en inslag en familie-nazoekers moeten daarmee terdege rekening houden, het kan licht tot verwarring leiden.

Ter illustratie meenden wij niet beter te kunnen doen, dan een willekeurig stukje familie-stamboom weer te geven. Stellig zal daarin een aantal familienamen naar voren komen, die vele Onstwedders niet alleen bekend in de oren klinken, maar waarvan hen zelfs een bepaalde familieverwantschap bekend is.

Op 1 mei 1750 trouwden in Onstwedde Jantje Jans Hiskes (dochter van Jan Hiskes en Antje Heijes) en Wubbe Hilwerts Koijelers, (zoon van Hilvert Harms Koijelers en Jantien Wubbes Sijms).

Wat de familie Heijes betreft, die moet van Smeerling afkomstig zijn en voortgekomen zijn uit het geslacht Horling(s).

Over de familienaam Koijelers (Coilers) hebben we het al gehad, deze familie bleek in 1434 al erfgeseten te zijn in Wollinghuizen en het is niet moeilijk, de lijn tot omstreeks die tijd door te trekken.

De bruid was erfgezetene te Veenhuizen op de boerderij, die in oude stukken aangeduid wordt met: " 't Jacobs". De trouwakte vermeldt in de gebruikelijke bewoordingen, dat de bruidegom bij haar intrekt in Veenhuizen. Er kwamen twaalf kinderen. De oudste, een dochter, huwde met Hindrik Jacob Aeijsing te Vlagtwedder Veldhuis. In feite stammen de Aeijsings van Ellersinghuizen, waar van oudsher een arve "het Aeijsing" was. We merkten terloops al op, dat er in het verleden heel wat huwelijksbanden gesmeed zijn tussen de eigenerfden van Ellersinghuizen en Wollinghuizen. Ook bijvoorbeeld tussen de families Coilers en Aeijsing. Welnu, zoals de ouden zongen. . . . Terloops zij nog opgemerkt, dat bij zijn huwelijk ook Wubbe Hilwerts Koijelers de familienaam Hiskes aanneemt. Daarmee stierf de al-oude familienaam Coilers of Koijelers echter uit!

Het tweede kind overleed op jeugdige leeftijd.

Het derde, een dochter, trouwde eerst met Derk Wubbelts en na diens overlijden met Jan Nannes op 't Heem te Ter Apel. Een eindje uit de buurt, maar het bloed kruipt waar het niet gaan kan. Want kijk: in 1820 huwt in Onstwedde een zoon van Jan Nannes en Anna Wubbes Hiskes, Wubbe Jans genaamd, met de Veenhuizer erfdochter Hillechien Berends Oolders.

We moeten daar even bij stilstaan. Wat de bruid betreft: al in 1611 was Hanne Olers een Veenhuizer ingezetene. De moeder van Hillechien was een Reupers; ook deze familie behoorde in 1611 al tot de Veenhuizer eigenerfden.

Goed: Wubbe Jans trouwt Hillechien Berends Oolders, en wat zien we nu gebeuren? Intussen is de burgerlijke stand ingevoerd en Wubbe Jans draagt "officieel" de familienaam: Wolfs. Het al-oud gebruik blijkt echter sterker dan welke wet ook: Wubbe Jans Wolfs wordt algemeen aangeduid als: Wubbe Jans Oolders! Hoe ijzersterk dergelijke ingewortelde gebruiken zijn blijkt wel hieruit, dat deze tak van de familie Wolfs tot in onze dagen, anderhalve eeuw later dus, nog vrij vaak wordt aangeduid met: Oolders. Omdat in 1820 de eerste drager van deze familienaam introuwde op: " 't Oolders" in Veenhuizen!

Het vierde kind, weer een dochter, trouwde met Harm Sijmens Strate in Onstwedde; de familie werd later Strating genoemd en was daar gevestigd ter plaatse waar later het eerste gemeentehuis zou komen.

Het vijfde kind was een zoon: Jan Wubbes. Hij trouwde in 1791 met Wupke Hindriks Boels in Onstwedde. Haar vader was blijkbaar al een der vooraanstaande figuren, hij was o.a. boerrichter, evenals haar broer Abel (Hindriks) Boels, die de "bedelboerderij" bewoonde in het hart van het dorp en later de eerste burgemeester ("maire" in oude stukken) van Onstwedde werd. De familienaam Boels is nog tamelijk algemeen en heel wat dragers van deze naam zullen stammen uit deze tak.

Wubke Hindriks Boels hertrouwde als weduwe later met Ayold Jans Volders. Het zesde kind, wederom een zoon, Hilvert Wubbes Hiskes trouwde in 1794 met Zwaantje Hannes Bruiningh te Onstwedde. Alweer een oude Onstwedder naam, al zijn de Bruininghs vermoedelijk afkomstig van Weende.

Het zevende kind is weer jong overleden, het achtste bleef ongehuwd.

Het negende, de zoon Wubbe Wubbes Hiskes trouwde in 1791 met Geertien Alberts Reupers, de kinderen uit dit huwelijk dragen allen de familienaam Reupers en een dochter uit dit huwelijk trouwde weer met een telg uit de familie Stratingh.

Het tiende kind, de zoon Heije Wubbes Hiskes, trouwde in 1798 met Janna Boeles Huizing, de kinderen uit dit huwelijk dragen de familienaam Huizing of Huising.

De familie Huizing blijkt toen een erfplaats in Veenhuizen te hebben bezeten, oorspronkelijk was zij wellicht afkomstig van Smeerling, (evenals de familie Heijes overigens), waar een erfplaats "Hoissingh" bestond.

Het elfde kind, een zoon, bleef ongehuwd, het twaalfde is weer jong overleden.

We zullen de waai er nog wat verder uitspreiden en eens nagaan, wat er van de nazaten van deze kinderen geworden is.

Jantje Wubbes Hiskes en Hindrik Jacobs Aeissingh kregen vijf kinderen. Drie daarvan trouwden, respectievelijk met Hinderkien Oenes te Veenhuizen, met Geertje Jans Hofkamp en met Harmke Luikens te Onstwedde.

De afstammelingen van Anna Wubbes Hiskes en haar tweede echtgenoot Jan Nannes hebben we al behandeld.

Meer Onstwedder namen komen we tegen, als we nagaan, met wie de kinderen van Albertje Wubbes Hiskes en Harm Sijmons Strate (Stratingh) huwden. De zoon Sijmen Harms Stratingh (laten we de familienaam nu maar zo schrijven) trouwde met Jantien Wubbes Reupers in Veenhuizen (hetgeen hierboven al aangeduid werd). Een dochter, Jantien Harms Stratingh trouwde met Luiken Roelfs Bruggers in Onstwedde. Waarbij we aantekenen, dat de familienaam Bruggers in oude Onstwedder stukken niet voorkomt, vermoedelijk kwam deze familie van de kant van Sellingen.

Een dochter Houke Harms Stratingh trouwde met Wubbe Jans Frouws, ook een familienaam, die ook alweer stamt uit Veenhuizen. Uit een in ons bezit zijnd stuk blijkt, dat in 1661 in Veenhuizen voorkomen: Harmen en Jan Frouwes.

Tenslotte Jan Harm Stratingh. Hij trouwde met Geessien Berends Holtkamp uit Bellingwolde en moet op het ouderlijke "stee" gewoond hebben, want hij staat te boek als "Koopman en kastelein". Blijven we even bij dit echtpaar, dan zien we de oudste zoon huwen met Geertje Hindriks Kraai, een dochter van Hinderik Kraai en (alweer) Albertien Wubbes Reupers. Ook de familienaam Kraai is typisch, omdat we ze in oudere Westerwoldse stukken niet tegenkomen. Overigens stamt (o. a.) de Onstwedder familie Kuiper (brandstofhandel) regelrecht uit het huwelijk Stratingh-Holtkamp.

Vervolgens de nazaten van Jan Wubbes Hiskes en Wupke Hindriks Boels. Er waren twee zoons: Wubbe Jans en Hendrik Jans.

Wubbe Jans Hiskes was twee keer gehuwd, eerst met Zwaantje Aikes Maarsingh van Ter Maars, vervolgens met Albertje Harms Schuringh van Laude.

De Schuringhs waren van oudsher "erfgeseten" te Laude, evenals de later in Onstwedde opduikende familie Trenning.

Hendrik Jans Hiskes huwde met Zwaantje Tammes Tammes van Jipsinghuizen, waar geen erfplaats van die naam bestond. Haar moeder echter was een Pollingh en een erfplaats van die naam vinden we in Jipsinghuizen in oude stukken wél vermeld. Haar echtgenoot Tammes is waarschijnlijk afkomstig geweest uit de buurt van Veele. Klaarblijkelijk is hij in Jipsinghuizen "ingetrouwd", maar de burgerlijke stand was al ingevoerd en hij bleef zijn eigen familienaam dragen, in plaats van de naam van " 't stee" aan te nemen.

Op gevaar af, dat het wat verwarrend gaat worden, gaan we nu even de nazaten van deze beide zoons na. Er komen dan namelijk tal van Onstwedder familienamen tevoorschijn, waaraan eventuele familie-onderzoekers wellicht enig houvast krijgen. Uit het huwelijk van Wubbe Jans Hiskes en Zwaantje Aikes Maarsingh: twee kinderen, een dochter Dedde Wubbes Hiskes en een zoon Jan Wubbes Hiskes. Dedde huwde met haar neef Aike Aikes Maarsingh van Ter Maars, Jan Wubbes met zijn nicht Dedde Aikes Maarsingh van Ter Maars.

Uit het tweede huwelijk van Wubbe Jans Hiskes met Albertje Harms Schuringh stamden drie kinderen. Twee dochters, Geertruida Wubbes en Wupke Wubbes waren gehuwd met Otto Aikes Maarsingh te Ter Maars, ook wel genoemd Otto Koops Maarsingh; zijn moeder was een telg uit het Drentse geslacht Koops. Het derde kind, een zoon, overleed ongehuwd.

Uit het huwelijk van Dedde Wubbes Hiskes met Aike Aikes Maarsingh stammen negen kinderen, waarvan drie op jeugdige leeftijd overleden. Van de overige zes huwden er vijf. Wubbe Aikes Maarsingh met Margina Bots.

De familie Bots stamde ook uit Veenhuizen, in oude stukken wordt melding gemaakt van "Buttshoes" in Veenhuizen.

Otto Aikes Maarsingh trouwde met Grietje Bessebinders, alweer een familienaam, die waarschijnlijk plm. 1800 ontstaan is.

Jan Aikes Maarsingh huwde met Margrieta R. Maarsingh. Een dochter Margrietha Aikes Maarsingh trouwde met Hindrik Berends Trenning, afkomstig van Laude.

Een zoon Albert Aikes Maarsingh tenslotte was in Ter Maars gevestigd, hij trouwde met Hindertje Timmermans.

We zijn nu al dicht bij de huidige tijd aangeland. Maar misschien is het interessant voor sommigen, nog een klein overzicht te geven van b.v. de afstammelingen uit het huwelijk van Dedde Wubbes Hiskes en Aike Aikes Maarsingh hierboven genoemd.

Daartoe behoren o.a. :

van hun zoon Wubbe: Grietje Maarsingh, gehuwd met Johannes D. Huitzing. Aike Maarsingh, gehuwd met Fennechien Wolfs; Zwaantina Maarsingh, gehuwd met Hendrik Stroeding. De Stroedings kwamen oorspronkelijk uit Ellersinghuizen, waar in 1720 de "geheele Stroedinghe arve" verkocht werd.

Van de zoon Otto:

Dievertje Maarsingh, gehuwd met Abel Smook; Aike O. Maarsingh, gehuwd met Willemtje Wilzing; Dedde O. Maarsingh, gehuwd met Harm Bruining. De Bruinings stammen, als gezegd, vermoedelijk uit Weende. Uit oude stukken blijkt, dat aldaar in 1666 Wubbe Bruininck een erfplaats "het Bruininck" bezat. Jantina O. Maarsingh tenslotte huwde met Berend Trenning.

Van de zoon Jan: Aike, gehuwd met Willemtje Bessebinders; Wupke, gehuwd met Albert Wilzing, Dedde, gehuwd met Jan Wolfs; Zwaantiena A. en Margrietha W., beiden achtereenvolgens gehuwd met Nanne Bruining;

Roelf, achtereenvolgens gehuwd met Jantje Stratingh en met Fennechien Bessebinders; Harm, gehuwd met Hindertje Timmermans (weduwe van Albert Maarsingh) en tenslotte de dochter Geertruida, die huwde met Jan Sterenborg. De laatste familienaam is ontleend aan "'t stee", in oude stukken wordt ze wel als toevoeging gebruikt "op den Sterenborg". Ook wordt wel geschreven "ter Sterenborg".

Van de zoon Albert: Dedde Maarsingh, gehuwd met Berend Hannes Wilzing. Twee kinderen bleven ongehuwd.

We geven het graag toe: ons overzicht is, in deze vorm, niet zo overzichtelijk.

Hoofdzaak was echter, belangstellende Onstwedders een klein inzicht te geven in de vaak nogal ingewikkelde familiebanden, die een groot deel van de Onstwedder bevolking verbinden.

In heel veel gevallen weet men nog wel: "die-en-die moet nog familie van ons wezen", maar hoe de verwantschap precies in elkaar zit, is niet duidelijk meer.

Er komt meer belangstelling voor familie- en afstammingsonderzoek. Ook in Onstwedde zullen belangstellenden zijn. Welnu: als een handjevol Onstwedders, het hoeven er maar een paar te zijn, inzage konden krijgen in oude familie-akten, - die in menige familie ongetwijfeld nog wel voorhanden zijn - dan zou het door onderlinge uitwisseling van gegevens niet zo moeilijk zijn, de afstamming en "geschiedenis" van heel wat Onstwedder families boven water te krijgen.

Eigenlijk is het één grote legpuzzel, waarvan men de deeltjes moeizaam her en der moet verzamelen. Het bovenstaand overzicht kon grotendeels ontleend worden aan een eigen familie-archief; ontbrekende stukjes konden vaak worden opgespoord in het rijksarchief in Groningen. De hulp en bijstand van mijn echtgenote, die - zelf stammend uit het geslacht van de Aeijsings - een onverholven belangstelling koestert voor Westerwolde en zijn geschiedenis, was daarbij onmisbaar... Overigens: tijdens onze onderzoekingen kwam al gauw vast te staan, dat ook zij, evenals ik en stellig nog vele anderen, regelrecht stamt uit dat huwelijk van Wubbe Hilwerts Koijelers en Jantje Jans Hiskes, waarmee we dit stukje familiegeschiedenis begonnen...

Jan W. Hiskes.